

Open Access på UiS

- Kunnskapsdepartementet august 2017 nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler
- Desember 2017 kom nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata
- Det stilles krav om åpen tilgjengelighet av publikasjoner støttet med midler fra Forskningsrådet og EU.

Open Access på UiS

Stadig økte kostnader forbundet med publisering og tilgang til forskningslitteratur har satt i gang en internasjonal bevegelse for å endre dagens utgivelsespolitikk. I Norge er dette bl.a. fulgt opp i nye nasjonale retningslinjer for åpen publisering, - som pålegger institusjonene å bidra med:

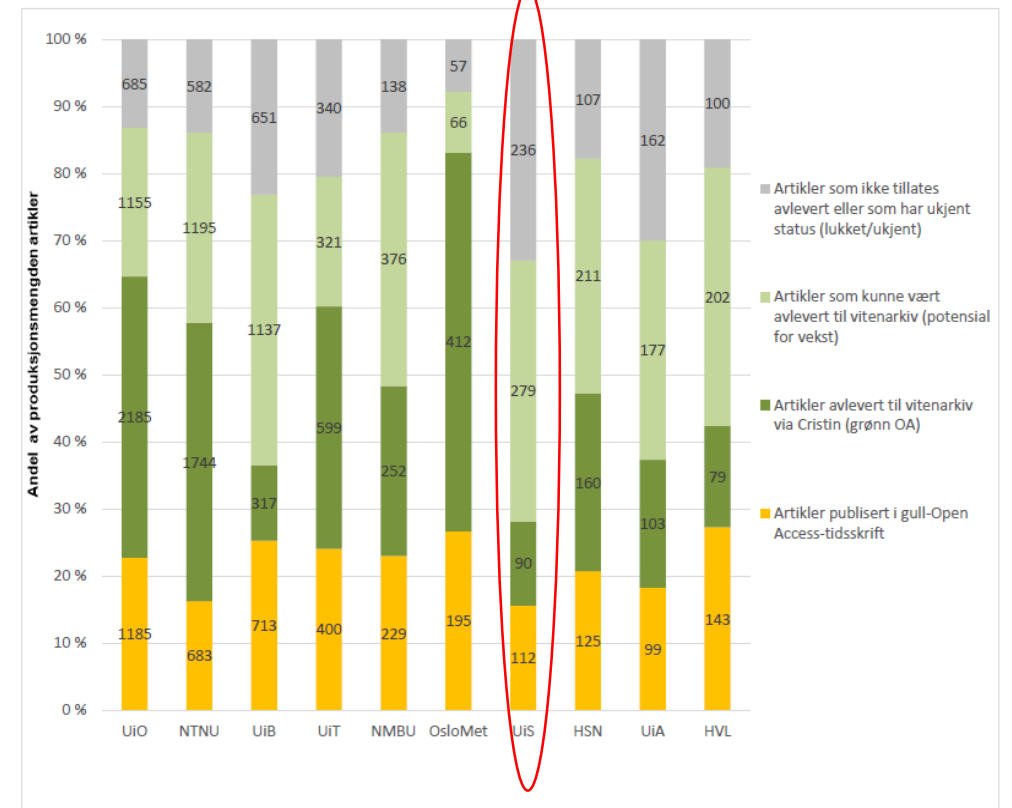
- åpen publisering av offentlig finansiert forskning med deponering i vitenarkiv
- tøffere forhandlinger med forlag og utgivere med fokus på åpen tilgang
- dekking av kostander til åpen publisering gjennom prosjektmidler.
- UBiS har et institusjonelt vitenarkiv for tilgjengeliggjøring av artikler (Brage), og administrerer i tillegg UiS' publiseringsfond for dekking av publiseringsavgifter ved åpen publisering.
- Med publiseringsplattformer tar vi et skritt videre for å nå målet om åpen publisering. Andre universitetsbibliotek og flere høgskolebibliotek har drevet tilsvarende publiseringstjenester for sine institusjoner i mange år.

Manglende opplastning i CRIStin

Tilstandsrapporten – Høyere utdanning 2018 s. 52

- Den lysegrønne søylen viser at UiS har det største prosentvise tall på manglende artikler som skulle ha vært lastet opp i CRIStin og dermed arkivert i BRAGE – vårt institusjonelle arkiv. Det dårligste tallet i Norge!
- Alle forskere skal laste opp fulltekst i CRIStin, når de får støtte fra Norges forskningsråd eller EU. Støtten til UiS kan bli trukket tilbake.
- Mange forskere opplaster ikke til tross for fire e-poster med instruksjon fra biblioteket. Stram purremail er nå sendt fra bibliotekdirektøren.
- Hvordan får vi dette til? Biblioteket kan være behjelpelig, men har ikke ansvaret.

Figur 3.8 Gull og grønn åpen tilgang og potensialet for grønn åpen tilgang 2017. Prosent

Tallene er basert på data i Cristin som er samkjørt med data fra DOAJ og SHERPA/ROMEO. Kildene kan ha mangler og det vil derfor kunne forekomme avvik på både nasjonalt og institusjonelt nivå. Data om hybridpublisering (enkeltartikler kjøpt fri i abonnementsbaserte tidsskrift) finnes i svært liten grad og er derfor utelatt.
Kilde: CERES

Open Journal Systems og Open Monograph Press

OJS – en plattform til åpen publisering av hele tidsskrifter

OMP – en plattform til åpen publisering av bøker

Hva oppnår vi ved OJS og OMP?

- økt synliggjøring av forskningsresultat bl.a. pga. DOI (digital object identifier) og de mange metadata som systemet genererer
- enkelt for fagmiljøer på UiS å publisere åpent (gull open access)
- billigere å publisere åpent (unngå unødvendige kostnader knyttet til publisering)
- bygger opp kompetanse innen åpen publisering ved UBiS og på UiS
- Det er enkelt at starte et nytt tidsskrift, og det vil bety mer samarbeid mellom fagmiljøer som er involverte i utgivelsesarbeid

Hvor mange tidsskrift har andre universitet:

- Universitetet i Oslo: Nettstaden [FRITT](#). 18 vitenskapelige tidsskrift og et studenttidsskrift på siden
- OsloMet; [Open Access Journals at OsloMet](#). 15 tidsskrift
- Norges Arktiske universitet: [Septentrio Academic Publishing](#). 15 tidsskrift
- NTNU med [NTNU Open Access Journals](#). 9 tidsskrift
- Universitetet i Bergen: [BOAP](#) (Bergen Open Access Publishing). 14 tidsskrift.
- Universitetet i Agder: [UiA Journal system](#). 5 tidsskrift.

Hva gjør vi på UiS

- UiS har en arbeidsgruppe med representanter fra UBiS, IT og IS som forbereder de nye plattformene.
- I løpet av juli flyttet tidsskriftet : Journal of Comparative Social Work fra UiA til UiS sin plattform.
<https://journals.uis.no/index.php/JCSW>
- Til høsten legges formodentlig flere av AMs tidsskrifter inn i plattformen
- Til høsten legges UiS sin skriftserie inn på OMP (koples opp til kommersielle internettbokhandlere)
- IT-avd. drifter serverne – kontrakt med UBiS
- Bibliotekets rolle blir å kjøre kurs og hjelpe redaksjoner i gang. Det redaksjonelle ansvar ligger fortsatt på de faglige enhetene som ved et papirtidsskrift.

PRIS

- Plattformene er open Source – gratis
- UBiS har søkt ett årsverk til å drifte plattformen og kurse og hjelpe redaksjonene
- IT-avdelingen har tatt inn oppgaven uten ekstra ressurser, da den krever få personalressurser

UiS sitt publiseringsfond

Publiseringsfondet gir midler max. 20.000 kr. pr. artikkel til å utgi i rene Open Access-tidsskrift.

- 2016: 14 godkjente totalt kr. 225.390 - her ble 50% refundert av NFR.
- 2017: 24 godkjente + kapitler i 3 antologier. Totalt kr. 346.619. 35% ble refundert av NFR
- 2018: 17 godkjente + 10 forhåndsgodkjente+ et kapittel i antologi. Forbrukt kr 275.000 av de tildelte 300.000. Tildeling fra UIS hevet til 400.000 kr. NFR vil refundere 35%.
- 2019: Programmets siste år – etter dette stoppes refusjon fra NFR

UBiS sjekker og varetar tildelingen etter faste kriterier:
Godkjente tidsskrifter, fagfelleverdert, på nivå 2 eller 1.

Forskningsdata (Open Data)

Mål: lagring av forskningsdata og utarbeidelse av datahåndteringsplan

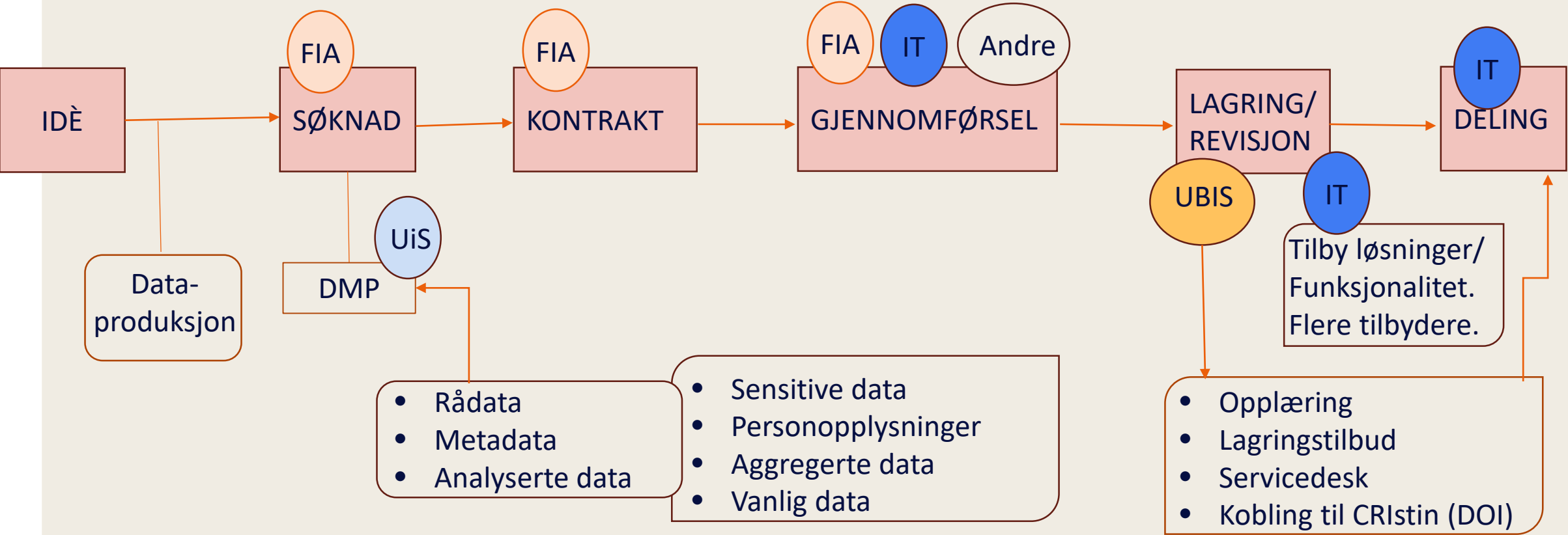
Aktuell status:

Undersøkelsesfase: Prosjektgruppe nedsatt i høst 2017: Representanter fra FIA, UBiS, IT, fakulteter og institutter. Vurderer muligheter.

Datahåndteringsplanen haster mest – og prosjektgruppen vil vurdere tiltak her først

UBiS deltar i prosjekt med NTNU og INN om å utarbeide en verktøyskasse for å bygge opp tilbud for veiledning rundt forskningsdata (open science) ut fra erfaringer andre plasser i Europa.

OPEN DATA

GENERISKE KRAV
Informasjonssikkerhet, Kvalitetskrav, GDPR